

Fakta & Argument

December 1996

Årgång 4 Nummer 23

Bolagisering av elitidrott

Frågan om bolagisering av kommersiell elitidrott blir alltmer aktuell. Flera föreningar utreder möjligheterna och Stockholms-Alliansen (AIK, Djurgårdens IF och Hammarby IF) har väddat om att riksidrottsstyrelsen ska initiera en diskussion om detta.

Till problematiken hör att det inte finns någon lagstiftning för ideella föreningar. Den juridiska ram som finns för den ideella föreningen är utformad genom praxis av gammalt datum. Frågan är om denna ram håller för kommersiell idrott som idag bedrivs i ett antal storklubbar. Skattemyndigheterna har redan utifrån ett skatterättsligt perspektiv ifrågasatt viss idrottslig verksamhet som skattebefriad. Blir nästa steg, om inte åtgärder vidtas, att den ideella föreningen som sådan ifrågasätts? Och om det inte ens är en ideell förening, är risken stor att enskilda styrelseledamöter blir personligt ansvariga för föreningens förehavanden.

RF:s juridiska avdelning har i ett diskussionsunderlag ställt upp följande plus- och minussidor för bolagisering. Denna bedömning utgår från en modell där den ideella föreningen är majoritetsägare i ett aktiebolag som bedriver elitidrott.

Fördelar med bolag

1. Uppdelningen mellan ideell och kommersiell verksamhet blir klarare, vilket bland annat syftar till att värna den ideella föreningen. Dessutom

minskar risken för att föreningens ideella verksamhet ifrågasätts.

Förutsättningar för en "sammanhållen idrott" blir bättre genom att rena proffsligor utanför idrotten blir mindre attraktiva.

2. Den kommersiella idrotten får fungera i en miljö, där kommersiella

AB ELITIDROTT

förutsättningar råder (lagar, affärskultur m m)

3. Externa finansiärer kan attraheras bättre genom mer affärsmässiga avtal. Dessutom finns möjligheten att gå in som delägare i bolaget med normala risker och vinstmöjligheter.

4. Tydligare intern organisationssstruktur. En AB-styrelse och VD får ta hand om affärsverksamheten och den ideellt arbetande föreningsstyrelsen får som tidigare ansvara för den ideella verksamheten. Därmed kan också ledamöter rekryteras på ett bättre sätt – kommersiellt inriktade personer sköter AB och mer ideellt inriktade individer tar hand om föreningen.

5. Lättare att motivera stat och kommuner att stödja ideell verksamhet som inte är "belastad" av kommersialism i form av höga spelarlöner och övergångssummor.

6. En eventuell konkurs i AB äventyrar inte föreningens ekonomi men sannolikt måste förbunden reglera vad som ska hända vid konkurs eller ackord. Det kan ju inte få vara så att föreningen bildar ett nytt bolag och glatt fortsätter i samma serie.

Utöver dessa fördelar kan man förmoda att det är svårare att fiffla med svarta pengar i ett aktiebolag.

Nackdelar med bolag

1. Ett aktiebolag kommer inte att vara befriat från skatt som en förening idag i vissa fall är.

2. Principen om "kommunicerande kärn" kommer inte att vara möjlig. Det är denna princip som gör att en del storklubbar har kunnat fortsätta på toppnivå trots att en sektion gått kraftigt back. Då har andra starkare sektioner bidragit till överlevnaden.

3. Bidrag från samhället blir inte aktuella. Likaså försvinner möjligheten till lotteriintäkter inklusive bingoengar.

4. Medlemmarna får inte samma fria insyn som i föreningen men kan genom att välja "rätt" föreningsstyrelse utöva inflytande i bolaget.

5. Polisbevakning blir förmodligen en mycket kännbar kostnad, framför allt för de klubbar som har problem med supportrar men även för dem som tar emot dessa klubbar.

6. Den stora resurs som det ideella engagemanget utgör kan knappast ett AB uppbåda.

- Dessutom i detta nummer: Idrottsmotiv
- Anläggningsnytt
- Supporterkultur
- Dopingavtal med Kina

Flitiga motionärer

Den idrottsfråga som engagerat flest politiker i höstens motioner till riksdagen är idrottsämnet i skolan. Det verkar alltså som om RF:s utredning *En beskrivning av idrottsämnet i skolan* givit resultat. Centerpartiet, Folkpartiet, Moderata Samlingspartiet och Miljöpartiet har alla motionerat om vikten av idrott i skolan liksom fem enskilda motionärer från socialdemokraterna.

Värt att notera är att Folkpartiet, Miljöpartiet, Kristdemokraterna, Moderaterna och Centern har skrivit allmänna idrottspolitiska motioner.

Vänsterpartiet vill ge idrotten 42 miljoner kr mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen, Folkpartiet och Kristdemokraterna vill ge 30 miljoner mer.

Proffsboxning är som tidigare en fråga som går över partigränserna. Socialdemokraterna, Moderaterna, Vänstern och Kristdemokraterna driver alla på något sätt frågan om att utreda förbudet mot proffsboxning.

Kristdemokraterna och Moderaterna föreslår att Idrottshögskolan får fasta forskningsresurser och sedvanlig examinationsrätt. Göteborgs Universitet bör få fortsätta att bedriva utbildning i idrott och hälsa. Det anser Socialdemokraterna, Centern, Kristdemokraterna och Miljöpartiet som dessutom tycker att universitet ska ha en utpräglad hälsoinriktad profil.

Lönebidragen engagerar

Lönebidragsfrågan får som väntat också flera motioner. Två s-märkta

motioner ser gärna att den nu gällande lösningen förlängs. Kristdemokraterna motionerar om att ideella föreningar undantas från sänkning av bidragsnivån. Miljöpartiet vill att regeringen ser över hur de lönebidragsanställdas situation kan stärkas och att anställningar inom allmännyttiga organisationer som funnits kortare tid än fyra år ska kunna kvarstå efter 1 juli 1997.

Spelfrågor

Folkpartiet anser att idrottens inflytande i Tiptjänst ska öka och Moderaterna tycker fortfarande att Tiptjänst ska överföras till föreningslivet.

Dessutom har Moderaterna en motion om att ge handikappidrotten ökade intäkter från spelmarknaden. En Centermotion föreslår att fördelningen av överskottet från det statliga spelbolaget ska utredas. Moderaterna motionerar om att lottautomater ska tillåtas och att vinsten på spelautomater ska kunna växlas mot kontanter samt att bestämmelsen om vinstandelstak utgår. Vänstern tycker att regeringen snarast ska föreslå ett vinstdelningssystem till idrotten och välkomnar vidare förslag till forskning om spelberoende.

Centern och miljöpartiet stöder Dopingutredningens förslag om att kriminalisera dopingmissbruk.

Kristdemokraterna anser att ideella föreningar bör befrias från moms och Moderaterna vill slopa reklamskatten för föreningslivet och dessutom reda ut oklarheter i avdragsrätten för sponsring.

Idrottsungdomars alkoholsvanor

Skånska idrottsungdomar dricker barar hälften så mycket alkohol och röker hälften så mycket som andra ungdomar. Det visar den studie, "Unga idrottare om rökning, snusning, alkohol och doping", som idrottsläkaren Åke Andrén-Sandberg och Skånes Idrottsförbund har gjort med 2 800 ungdomar i åldrarna 13-18 år. Undersökningen publicerades i januari men har rönt förnyat intresse i massmedierna genom att Åke Sandrén-Sandberg nyligen använde den vid ett läkarseminarium.

– Om man vill att barn och ungdomar ska komma i miljöer där det förekommer så lite droger och alkohol som möjligt så är idrotten en sådan, säger Åke Andrén-Sandberg.

Det visste vi sedan tidigare men visst är det bra att få det belagt ännu en gång.

Studien kan rekvideras från Skånes Idrottsförbund, tel: 040-714 10, fax:040-97 92 57.

Idrottsutredningen bemannas

Den statliga idrottsutredningen, som kommer att bestå av 13 ledamöter, börjar ta slutlig form. Förutom ordföranden Kjell Nordström, Lars Lilja, Tomas Riste, Gudrun Berglund, Gunnar Hofring, Carina Moberg och Ingall Pålsson (samtliga s), Christer Eirefelt (fp), Elizabeth Nyström (m), Marianne Andersson (c), Gunvor G Ericson (mp), Acko Ankarberg-Johansson (kd) och Hector Valeria (v).

En av två huvudsekreterare har också utsetts. Det blir Helena Streifert, närmast från Sköndalsinstitutet.

RS nominerade Kristina Olinder till sakkunnig i utredningen.

Anläggningsnytt

Svenska Fotbollförbundet har med anledning av de förändringar som sker inom primärkommunerna tillsatt en särskild projektgrupp för kommunfrågor. Gruppen har utarbetat ett handlingsprogram som mycket väl kan tjäna som förebild för andra förbund.

Jan Olofsson, som är projektledare för RF:s prioriterade område "anlägg-

ningstillgänglighet och lokal utveckling", har under den senaste tiden granskat flera förslag till kontrakt om föreningsdrift av anläggningar. Olofsson varnar för följande brister:

- Avtalen ofta för kortsiktiga.
- Kommunen förbehåller sig rätten till årliga justeringar.
- Besiktning av anläggningens status finns inte medtaget, ej heller investeringsbehov.
- Föreningens rättigheter avseende reklam, arrangemang och liknande är otydliga.

- Underhållet är otydligt.

I boken "Föreningsdrift – guld eller kvarnsten" finns ett bra förslag till normalkontrakt.

I Stockholmsområdet finns på flera ställen föreningar som samverkar om driften av en anläggning. Stockholms Idrottsförbund har utvärderat en försöksverksamhet inom området och kan förmedla goda tips och idéer. Ring Ulf Backlund för mer information, tel: 08-627 40 00.

SUPPORTERKULTUR

Under årets fotbollssäsong halverades antalet ordningsstörningar. Det var 12 till 15 allvarliga incidenter jämfört med 25-30 1995.

Det visar en preliminär rapport från projekt Supporterkultur som andas optimism, vilket inte är så vanligt i den "branschen". En förklaringen till förbättringen finner projektet i att engagemanget ökat hos såväl de allsvenska klubbarna som deras supporterföreningar för att åstadkomma bättre och säkrare arrangemang. Generellt har också polisen förbättrat sitt arbete, främst genom att satsa på och utveckla de speciella supporterpolisernas verksamhet. Kunskaperna om supportergrupperna och arrangörs-frågor som rör dessa har ökat. Inte minst har matchvårdarna blivit bättre, framför allt hos klubbar med stora supporterskaror, det vill säga AIK, Djurgårdens IF och IFK Göteborg.

Bättre regler och rutiner

Svenska Fotbollförbundets nya regler och åtgärder om gemensamma arbetsrutiner mellan hemma- respektive bortaklubb, har lett till mer fasta samarbetsformer och ett ökat utbyte av information och erfarenheter mellan klubbarna.

Inte oväntat säger rapporten att det är lag med stora supporterklubbar som står för merparten av bråken. Det handlar i regel om tidigare nämnda klubbar plus Helsingborgs IF samt drabbningarna mellan Hammarby IF och Västerås SK i division 1.

Positivt i Stockholm

I Stockholm har det varit lugnare än på många år. Framför allt har derbyna förlöpt utan några större problem, vilket även gäller årets ishockeymatcher. Under 1996 har det spelats nio derbymatcher i Stockholm som lockat inte mindre än 120 000 åskådare. Mycket av förbättringen tillskriver rapporten de supporteransvariga som klubbarna har anställt

År	antal klubbar	högriskmatcher	ordningsstörningar
1993	2	6	uppgift saknas
1994	3	12	uppgift saknas
1995	4	20	25-30
1996	3	12	12-15
1997	2	6	?

Utvecklingen av ordningsstörningar och högriskmatcher i allsvenskan från 1993. Tabellen omfattar AIK, Djurgårdens IF, Hammarby IF och IFK Göteborg.

och som arbetar heltid med supporterfrågor.

Problemen har främst funnits kring Djurgårdens matcher. Klubben har haft en mycket bekymmersam säsong och ledningen, som arbetat hårt med problemen, har fått löpa gatlopp i massmedia.

Mitt i allt elände med Djurgårdens fans framhåller dock rapporten moderklubbens och Blue Saints uppbyggnad av en allt bättre matchvårdsorganisation.

De kollektiva och restriktiva åtgärderna som Sv Fotbollförbundet riktat mot klubben, som i sin tur vidtagit kollektiva åtgärder mot supporterklubben "Blue Saints", har i förhållandevis ringa utsträckning direkt drabbat de kriminellt belastade supportrarna. I vis-sa fall har det, tvärtom, givit dem extra näring.

Fåtal åtal

Projekt Supporterkultur pekar på att det brister i samordningen mellan juridiken och idrotten. Ytterst ringa brott kan åstadkomma synnerligen allvarliga skador för den offentliga tillställningen. Hela klubbar och deras supportrar straffas kollektivt medan gärningsmännen går fria. Även om huliganerna kan identifieras på video, kan det juridiska brottet vara så ringa att det inte ens leder till åtal. Detta ger fel signaler till supportergrupperna och i värsta fall kan det leda till nytt, ökat utrymme för huliganerna.

Rapporten från årets fotbollssäsong,

som även analyserar drivkrafter och orsaker till huliganism och bakomliggande orsaker till supporterkulturen, kan rekvireras från Projekt Supporterkultur, Rolf Jönsson, tel: 08-627 40 29, fax: 08-98 78 58.

Arbetsgrupp under Inrikesdepartementet

Inrikesdepartementet har utsett en arbetsgrupp mot supportervåld. Gruppens främsta uppgift är att "skapa förutsättningar för alla åskådare att känna trivsel och trygghet vid besök på och resa till och från idrottsarenor". Vidare ska gruppen försöka klargöra föreningarnas ansvar för idrottsarrangemangen och vilket ansvar idrottsrörelsen har för supportrarna under "hela resan", det vill säga inte bara vid matchen.

Arbetsgruppen består av representanter från rikspolisstyrelsen, Justiedepartementet, Inrikesdepartementet, Sv Fotbollförbundet och Sv Ishockeyförbundet samt RF (Lars Liljegren). Ordförande i gruppen blir statssekreterare Mikael Sjöberg. Inrikesdepartementets Kenneth Wising kommer under två år vara förordnad som gruppens sekreterare.

Gruppen ska inte ta över ansvaret för det arbete som idag sker inom ramen för projekt Supporterkultur. Uppgiften är i stället att samordna alla frågor om supportervåld, se över lagstiftningen och samla redan gjorda erfarenheter. Till uppgiften hör också att skapa ett bestående samarbete mellan parterna på lokal och central nivå.

Presstopp

RF tar över Supporterkultur

Efter begäran från Stockholms-Alliansen (AIK, Djurgårdens IF och Hammarby IF) har riksidrottsstyrelsen beslutat att ta över ansvaret för projekt Supporterkultur under 1997. Beslutet innebär att projektet organisatoriskt placeras i anslutning till etikprojektet Starta Vågen.

Förutsättningen för RF:s åtaganden är att Supporterkultur liksom tidigare finansieras med medel från berörda förbund och från Stockholms stad.

Antidopingavtal med Kina

Nu blir det möjligt för Riksidrottsförbundet att i Sverige testa kinesiska idrottsmän såväl under tävlingar som vid träning. Det är en del av innehållet i det avtal som tecknats mellan RF, och Kinas Olympiska Kommitté. På samma sätt ska kineserna kunna testa svenska idrottsutövare i Kina.

Syftet med avtalet, som löper på fyra år, är att bekämpa doping. Avtalet säger att parterna kostnadsfritt och regelbundet ska utbyta erfarenheter i frågor rörande forskning, utbildning, information och provtagning. Länderna ska också regelbundet utbyta experter och handläggare.

– Vi är imponerade och positivt

överraskade av kvaliteten i det kinesiska antidopingarbete, vilket gör att vi kan få ömsesidig nytta av samarbetet, säger *Kristina Olinder*, ordförande i dopingkommissionen.

– Det har stor betydelse för kampen mot doping att en idrottsjätte som Kina bedriver ett så aktivt antidopingarbete. Det kommer säkert att inspirera flera andra länder till liknande insatser.

Initiativet till avtalet kommer från Kinas Olympiska Kommitté som sedan tidigare även har ett liknande men mindre samarbete med Australien.

Proffsboxning

Sedan 1884 har cirka 500 boxare avlidit av skador från boxning. De senaste två åren har boxningen skördat sju människoliv.

Försvare av proffsboxning brukar anföra att det inte behöver bli som i övriga delar av världen om vi åter inför proffsboxning i Sverige. Vad är det som gör oss svenskar så anorlunda än andra? Finns det inte kriminella individer i vårt land som inte drar sig för att utnyttja andra människor?

BingoLotto toppar

BingoLotto behåller sin ställning som det största enskilda spelet i Sverige, med elva procent av den totala spelmarknaden. De tre stora spelbolagen,

Tipstjänst, Penninglotteriet och ATG, står tillsammans för 74 procent av marknaden, med ATG som klar etta (33 procent). Detta enligt en rapport från Lotteriinspektionen. Det totala spelandet har ökat drygt åtta miljarder kr sedan 1989, men behåller i stort sett samma andel (2,89 procent) av hushållens disponibla inkomst.

Rapporten kan rekvireras från Lotteriinspektionen tel: 0152-461 50, fax: 0152-196 80.

Analys av EG-fördraget

Regeringen har beslutat att tillsätta en intern arbetsgrupp för att juridiskt kartlägga och analysera EG-fördragets inverkan på svensk idrott.

Utifrån sin analys ska arbetsgruppen också föreslå svenska ställningstaganden och eventuella andra åtgärder.

I beslutet betonas speciellt att regeringen vill värna om och utveckla den sammanhållna och demokratiskt organiserade folkrörelseidrotten.

I gruppen, som kommer att ledas av Ingvar Paulsson, expeditionschef på Inrikesdepartementet, ingår från RF Kristina Olinder.

Arbetet ska gå snabbt och vara klart den 1 februari 1997.

Över två miljoner till Starta Vågen

Projektet *Starta Vågen* har fått 2 190 000 kronor för att fortsätta. Av pengarna, som kommer från Allmänna Arvsfonden, ska 300 000 kr gå till Projekt Supporterkultur.

Starta vågen kommer även i fortsättningen bedrivas gemensamt av SISU och RF men administrativt tar RF hand om "Landslag mot våld" medan SISU sköter "Allas rätt att vara med" och "Rent spel".

Projektet har fått en ny styrgrupp som består av *Lars-Åke Lagrell* (ordf)

och *Karin Mattsson* från RF samt från SISU *Jan Olofsson* och *Pia Zätterström*.

Toppbetyg till idrottsämnet

Tidskriften *Gymnastik och idrott*, officiellt organ för Sv Gymnastiklärarförbundet, redovisar en undersökning om hur skolelever skattar idrottsämnet och vad de anser sig lära av det.

Idrottsämnet får toppbetyg. På frågan om vilket ämne som är mest intressant hamnar idrottsämnet på tredje plats och på frågan om vilket som ger mest kommer det på andra plats.

Eleverna anser vidare att de kan påverka ämnet i hög grad. Där kommer idrottsämnet tvåa.

Däremot blir det bottenapp när det gäller vilket ämne som ger mest kunskap. Där hamnar ämnet på 21:a plats (av 23). Om svaret ska tolkas som att idrottsämnet inte ger några kunskaper eller om eleverna mest uppfattar detta ämne som en rekreation, går inte att utläsa. Det torde dock finnas behov av mer undervisning i träningslära och liknande. Men det lär i så fall dessvärre bli på bekostnad av antalet timmar för fysisk aktivitet.